

Thorvald Staunings tale ved Rigsdagens åbning

Taler

Thorvald Stauning
Statsminister

Dato

5. oktober 1937

Sted

Christiansborg

I Overensstemmelse med § 40 i Danmarks Riges Grundlov har Hans Majestæt Kongen ved Aabent Brev af 16. September indkaldt til en ordentlig Rigsdagssamling, der i Henhold til Kongens Bestemmelse skal aabnes i Dag. Ved Reskript af 4. d. M. har Hans Majestæt Kongen dernæst overdraget mig at aabne denne i Dag sammentrædende Rigsdag og at foranledige det i saa Henseende videre fornødne. Dette sker herved. I Kongens Navn erklærer jeg den ordentlige Rigsdagssamling for aabnet.

Forinden Rigsdagens to Ting konstituerer sig og begynder Arbejdet, skal jeg fremsætte nogle Betragtninger over den øjeblikkelige Situation og nogle Bemærkninger om de Opgaver, som foreligger for den nærmeste Tid.

De internationale Forhold frembyder fremdeles et mørkt Billede. Der er alvorlig og faretruende Uro og Ufred, saavel i som uden for Europa, og det synes for Øjeblikket ikke muligt, heller ikke for Folkenes Forbund, at yde en saadan Indsats, at Fred imellem Folkene er sikret.

Danmark staar i venskabeligt Forhold, baade hvad angaar Handelsforbindelse og almindelig politisk Forbindelse, til alle Nationer, og det vil fremdeles være

Opgaven at bevare og styrke dette gode Forhold for Nationen.

Den nye økonomiske Verdenstilstand synes at blive bevaret, saaledes at fri Handel, som den før var kendt, fremdeles er udelukket. De Principper, som fastlagdes af en Række store Nationer, hvorunder Kontrol og delvis Afspærring er iværksat, opretholdes fremdeles, og de for Danmarks Erhvervsliv nødvendige Handelsaftaler kan kun sikres ved at tilpasse Handel og Produktion efter de saaledes givne Vilkaar.

Ved den Politik, som er fastlagt i de forløbne Aar, har man sikret Betalingsbalancen, opretholdt og udvidet Produktion og Afsætning, og en vis Bedring er ogsaa indtraadt baade for Erhvervenes og for Nationens Økonomi.

De gode Konjunkturer for Industri og Skibsfart bestaar fremdeles og har naturligvis bidraget til den nationaløkonomiske Fremgang som ogsaa til Sikringen af Beskæftigelse – om end fremdeles i for ringe Omfang i Forhold til Efterspørgselen efter Beskæftigelse.

Den Oprustning, som foregaar i forskellige Lande, har bidraget til den tilstedeværende Højkonjunktur, men har ogsaa medført en betydelig Prisstigning paa mange af de Varer, der skal hjemføres fra Udlandet, medens Landbrugsprodukterne ikke er naaet op til tilsvarende Priser. Disse Forhold i Forbindelse med det foregaaende Aars slette Høst har hindret en saa betydelig Bedring for det danske Landbrugserhverv, som var ventet. Afsætningen af Landbrugsprodukter er imidlertid steget godt i indeværende Aar, og en gunstig Prisudvikling er paabegyndt, men man staar dog stadig over for

Nødvendigheden af en Beskyttelse for dette Erhverv og af Støtteforanstaltninger fra Samfundets Side.

Der er da ogsaa ført en Række Forhandlinger om Landbrugserhvervets Forhold, og der arbejdes fremdeles for at finde Former, hvorunder effektiv Hjælp kan ydes til Sikring af forsvarlige Produktionsvilkaar for Erhvervet.

Bestræbelserne samler sig særlig om Planer, der tilsigter en Gældssanering for en Del af Landbrugets Ejendomme, samt om Formen for den Beskyttelse, der hidtil er iværksat ved særlige Love og udstedte Forordninger: Kornlov, Kødlov, Svineordning, Smørordning, Kartoffel- og Sukkerordninger.

Forhandlingerne om disse vigtige Spørgsmaal vil blive fortsat, men kan ventes tilendebragt i nær Fremtid.

Saafermt Landbrugets Produktion fremdeles kan opretholdes og forøges som hidtil, vil andre Erhverv formentlig ogsaa være sikret fornødne Raastoffer og Brændselsstoffer, men der synes ikke Mulighed for en saadan Produktionsforøgelse, at Arbejdsløsheden derved kan overvindes. Der maa derfor fremdeles finde Overvejelse Sted angaaende de Muligheder, der maatte være for at erstatte udenlandske Raastoffer med danske Produkter samt for Etablering af nye, danske Produktioner. En af Statsministeriet udnævnt Kommission beskæftiger sig med en Undersøgelse af herhen hørende Spørgsmaal, og det maa ventes, at Udveje kan blive anvist.

Indtil videre maa man da over for Arbejdsløsheden søge at iværksætte eller at fremhjælpe saadanne Arbejder, hvortil der fortrinsvis efterspørges ufaglærte Arbejdere, som udgør den store Part af Antallet af arbejdsløse.

En i forrige Rigsdagssamling vedtagen Lov om Iværksættelse af saadanne Arbejder, særligt beregnede for langvarigt og unge arbejdsløse, hvortil der blev anslaaet 30 Mill. Kr. fra Staten, er taget godt i Anvendelse. Der er foreløbig anmeldt Arbejder, der baandlægger 25 Mill. Kr., og det vil formentlig blive fornødent at forlænge og eventuelt at udvide denne Lovgivning.

Ligeledes vil det sikkert blive nødvendigt at gennemføre en Lov, der ved finansiell Støtte sikrer Fortsættelsen af Boligbyggeriet, baade af Hensyn til Arbejdsløsheden og til Sikring af Boliger for Befolkningen.

Den sidste Rigsdagssamling løste en meget betydelig Del af de Opgaver, som forelaa, og der vil derfor næppe være Anledning til at tilstræbe et saa omfattende Lovgivningsarbejde i den nu forestaaende Samling som i den forrige.

Det maa ogsaa erindres, at store Opgaver foreløbig behandles i Kommissioner. Forfatningskommissionen vil formentlig ende sine Overvejelser i Løbet af Vinteren. Skattekommissionen, som har den store Opgave at gennemgaa og at foreslaa Forenkling og Modernisering af Skattesystemerne, vil kræve endnu en Tids Overvejelse. Den før nævnte Kommission angaaende Produktionsforhold har kun arbejdet en kort Tid, men man maa ønske, at den kan udrede de

vanskelige Spørgsmaal og komme til gunstige Resultater.

Endelig maa det forventes, at Befolkingskommissionen vil tilendebringe Arbejdet, som imødeses med Interesse i Forbindelse med visse Overvejelser angaaende Lovgivningsspørgsmaal.

Valutaloven og de i Forbindelse med denne staaende Forhold er i Sommerens Løb underkastet en Behandling i Handelsministeriet med det Formaal at undersøge, hvilke Lempelser der uden Skade kan iværksættes.

Et Forslag til Revision af den gældende Lov er udarbejdet og forelagt Erhvervenes Repræsentanter. Naar Forhandlingerne med disse er afsluttet, vil Lovforslaget blive forelagt.

Naar Forhandlingerne angaaende Landbrugets Forhold i nær Fremtid er tilendebragt, vil de Lovforslag, der maatte være Resultatet af Overvejelserne, blive fremsat.

Ved Fremsættelse af Lovforslag til Forlængelse af Loven om Tilvejebringelse af Landbrug vil man foreslaa Bestemmelser, der foruden at omhandle Lovens nuværende indhold tager Sigte paa at sikre Opførelse af Boliger for Landarbejdere, ogsaa for derved at bidrage til Bevarelse af Arbejdskraft for Landbruget. Desuden foregaar der Overvejelser angaaende Revision af Loven

om Retsforhold mellem Husbond og Medhjælper.

Justitsministeren vil bl. a. fremsætte: Forslag til Lov om Gældsbreve og om Mortifikation af Gældsbreve, Ændringer i Færdsels- og Motorloven, Tillæg til Retsplejeloven, bl. a. indeholdende en særlig Appelret, og Lov om Filmsudlejning og Biografteatre.

Under Socialministeriet forberedes en Lov om Ferie for Lønarbejdere, Ændringer i Ulykkesforsikringsloven med Hensyn til Erhvervssygdomme samt den nødvendige Forlængelse af Lovgivningen om Tilvejebringelse af Beskæftigelse. Ligeledes vil Forlængelse af Lovene om Ungdoms- Arbejdsløsheden og om mellemkommunal Refusion kunne imødeses.

Fra Indenrigsministeriet forberedes Lov om Støtte til Boligbyggeri, særlig for børnerige Familier, Lov om Sanering af usunde Bydele og en ny Byggelov.

Endnu kan nævnes, at der forberedes en Lovgivning om Søfolks Arbejdstid og Skibes Bemanding samt om udvidet Støtte til Landbrugs-Fagskoler for Ungdommen.

Da Forholdene for Færøernes Befolkning fremdeles er vanskelige, maa Opmærksomheden stadig være henvendt paa denne Befolknings Erhvervsforhold og sociale Vilkaar, og der foregaar for Tiden Overvejelser

angaaende visse Foranstaltninger, der muligvis snart kan iværksættes, ligesom det er Hensigten at forberede Forhandlinger med Repræsentanter for Lagtinget angaaende Planer, der tager Sigte paa Fremtiden. Det maa i øvrigt fremdeles ventes, at Lagtinget tager Initiativ til Foranstaltninger, der kan forbedre Beskæftigelsesforholdene og skabe Indtægt for Befolkningen.

Foruden de nu nævnte Lovgivningsspørgsmaal, som vil blive forebragt Rigsdagen, beskæftiger de forskellige Ministerier sig naturligvis med andre, som i den Udstrækning, det maatte være paakrævet, kan ventes optaget til Behandling.

Det er i mange Henseender under usikre og urolige Forhold, at Arbejdet skal gøres, men det vil utvivlsomt ligge alle paa Sinde at bidrage til en rolig og sund Udvikling inden for det danske Samfund, ligesom det maa forventes, at alle Befolkningslag vil medvirke til Afværgelse af Forstyrrelser, der kan volde Skade under de i Forvejen vanskelige Afsætningsforhold. – Jeg forudsætter, at Rigsdagen møder med Vilje til at udøve et Arbejde, der samler sig om Folkets og Landets vigtige Interesser, og foreslaar, at vi som sædvanlig indleder vort Arbejde med et Leve vort Fædreland, leve Danmark.

Medlemmerne besvarede Statsministerens Leve med et trefoldigt Hurra.

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Socialdemokratiet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/aabningstale-1937>